

FRAN KOŠIR:

Na Veliko Planino (1206 m) v Savinjski dolini.

Prid' vrh planin
nižave sin! —

ep dan se je obetal.

Jutranja zarja je lukala sem izza Krvavice (857 m), nebesni svod je rumenel, in po drevesnih listih so se lesketale rosne kapljice. Tam v grmičevju ob Konjšci so krožili drobni kriljatici mične pesemce svoje, in od vseh strani je glasno odmevalo kukanje plašnih kukavic, ki imajo kakor krave vedno le en glas.

Rodilo se je krasno jutro.

Jokalo se je, in rosne kaplje so mu kapljale po rdečem ličecu, ko sem jo veselo mahnil iz Lok po cesti tik žuborečega in bliskovitih postrvic polnega potočka proti Ojstrci, kjer je bil po Lapajnetovi zgodovini štajerskih Slovencev sezidan v 17. stoletju grad, ki pa so ga podrli l. 1830. Stoji le še gospodarsko postopje z okolo 700 oralov obseznimi krasnimi gozdovi. Posestvo je bilo še do pred kratkim last barona Gustava Wittenbacha, ki ga pa je prodal za komaj 180.000 K italijanskemu podaniku Bonifaciju Piussiju. Postavili so parno žago, sekire pa so jele peti grozne pesmi svoje. Ko se je začela 1915. leta vojna z Italijo, jo je Piussi še pravočasno pilnil preko črnožoltih mejnikov bivše Avstrije.

Od Ojstrce dalje se vije vzpenjajoča se pot skozi gosto črno smrečevje. Polagoma pa prihajajo smreke redkeje in redkeje, in niti ne opaziš ne in že si med samimi bukvami, ki njih debel z obema rokama nikakor ne objameš.

Pot je vedno strmejša.

Napravim kratek oddih ter se obrnem proti zahodu na hrib, kjer je stal nekdaš prvotni grad mogočnih celjskih grofov, a sedaj se vidijo le še podrtine, kjer se plazi in sameva gadja zalega. Med ljudstvom še živi govorica, da so morali sem gor tlačani — kmetje vlačiti in porivati voz, kadar se je pripeljal semkaj tak celjski mogočnež. Ob znožju hribčka je še poslopje, kjer je bila pred kakimi petdesetimi leti steklarnica.

V pol ure počasne hoje pridem do laza. Sedem in se obrnem proti severovzhodu. In prav pred nosom mi stoji strmo, rdeče pečevje. Pred sabo imam Krvavico. Nekateri menijo, da je dobila svoje ime po obili krvi, ki se je za celjskih grofov potočila po ječah in drugod tod naokrog. Ljudi so baje devali v sode ter jih potem spuščali po strmini Krvavice

navzdol. Stara ženica mi je vedela tudi povedati o deklici, ki je hotela rešiti ovčico. Ubogi deklici pa se je spotaknilo, in ovčica in deklica sta se škotalili v prepad ter oškropili s krvjo med padcem pečevje, ki je od teh dob rdeče. Tudi sam hudobec bi naj bil prevrnil svojo mater preko tega pečevja!

No, vse to so le ljudske pravljice seveda.

V istini pa je dobila Krvavica ime po rdečem kamenju, ki iz njega sestoji.

Še kake četrte ure sem hodil in prijadral sem do gorske kmetije Slaničarjeve. Odtod sem jo zavil po stezici okolo hrička in v pol ure hodá sem bil na planinski senožeti tik znožja Velike Planine.

Stezice ni več. Moral sem iti kar po senožeti navzgor. Da si ublažim strmino, sem stopical v vijugasti črti proti vrhu. Ta-le zadnji konec poti je precej utrudljiv.

Na planoti vrhu Planine sem.

Odložim nahrbtnik, se zavijem v pelerino in hodim sempatja, da se počasi ohladim. Ko se tudi dodobra okrepčam z jedjo in pijačo, pa daljnogled na oči — in odpre se mi krasan razgled.

Lahko mi je bilo in sladko, samo na dnu srca je trepetala bojazen, da bi te ure ne minile prehitro, da bi ne prišlo kaj sirovega, okrutnega ter ne odgrnilo z umazano roko tega srebrno-sinjega, sanjavega zagrinjala.

Pred sabo sem ugledal znamenito božjo pot, Sv. Planino, Kum, Zagorje, grad Gamberg, Limbarsko goro, daleč tam v ozadju Ljubljanski grad, vso Savinjsko dolino, dalje proti vzhodu Boč (987 m), Donačko goro (840 m). Kdo bi našteval vse? Razgled je krasan in trud obilo poplačan.

Nazaj sem jo mahnil po grebenu Velike Planine. Tu menda še ni nikoli pela sekira svoje smrtnonosne pesmi. Bukovje je debelo, gosto in nekako čudno sive, starikave barve. Na tleh pa leže preperela, od starosti onemogla debela — pravi orjaki — z lepimi gobami.

Natovoril sem si gob, kakor Martin Krpan angleške soli, v nahrbtnik ter drčal po pedenj debelem bukovem listju navzdol proti Presedlam, prelazu med Veliko Planino in Kozico. Odtu sem jo zavil po stezi okolo Kozice, hrička Črnega Vrha in skozi vas Črni Vrh proti domu.

